

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Zdeňka Kühna, JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Tomáše Langáška, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Petra Mikeše a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci navrhovatelky: **vláda**, se sídlem nábřeží E. Beneše 4, Praha 1, proti odpůrkyni: **Lidové fórum**, se sídlem Šaldova 380/3, Brno, o návrhu na rozpuštění politické strany,

t a k t o :

- I.** Politická strana Lidové fórum **se rozpouští**.
- II.** Likvidátorem **se určuje** Mgr. Radslav Janeček, advokát, se sídlem Bubeníčкова 44, Brno.
- III.** Navrhovatelce **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Navrhovatelka podala dne 5. 12. 2014 u soudu návrh na rozpuštění politické strany „Lidové fórum“ (dále jen „odpůrkyně“) podle § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích (dále jen „zákon o politických stranách“). Navrhovatelka uvedla, že rozsudkem ze dne 30. 4. 2013, čj. Pst 19/2013-24, byla činnost odpůrkyně pozastavena, neboť nesplnila svou povinnost podle § 6 odst. 5 zákona o politických stranách. Ve stanovené lhůtě tedy Ministerstvu vnitra neoznámila údaje týkající se jména, příjmení, data narození a trvalého pobytu osob, které jsou jejím statutárním orgánem [§ 10 a § 9 odst. 3 písm. b) zákona o politických stranách]. Podle § 14 odst. 2 cit. zákona mohou strany a hnutí, jejichž činnost byla pozastavena, činit pouze úkony zaměřené na odstranění stavu, který byl důvodem k rozhodnutí soudu o pozastavení jejich činnosti, a to nejdéle po dobu jednoho roku. Trvají-li nadále skutečnosti, pro které byla jejich činnost pozastavena, lze podat návrh na rozpuštění.

[2] Po pozastavení činnosti odpůrkyně neučinila kroky k odstranění závadného stavu, který byl důvodem citovaného rozhodnutí soudu. Ministerstvu vnitra dosud neoznámila údaje týkající

se jejího statutárního orgánu. Zároveň odpůrkyně dosud Poslanecké sněmovně nepředložila výroční finanční zprávy za roky 2012 a 2013. Navrhovatelka proto navrhuje odpůrkyni, jakožto politickou stranu, rozpustit.

[3] Odpůrkyně se nevyjádřila.

[4] Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o politických stranách a současně i § 4 odst. 2 písm. b) ve spojení s § 95 s. ř. s. zakládají příslušnost Nejvyššího správního soudu rozhodovat o rozpuštění strany a hnutí, pozastavení činnosti strany a hnutí a o znovuoobnovení jejich činnosti. Návrh podá vláda; pokud tak neučiní do 30 dnů od doručení podnětu, může návrh podat prezident republiky. O návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí, pozastavení nebo znovuoobnovení jejich činnosti rozhoduje soud v řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu pátého s. ř. s.

[5] Soud rozhoduje o návrhu na rozpuštění politické strany podle skutkového stavu, který tu je v době rozhodnutí soudu (§ 96 s. ř. s.).

[6] Podle § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl soud se souhlasem účastníků řízení bez nařízení jednání.

[7] Soud předesílá, že z § 6 odst. 5 zákona o politických stranách vyplývá povinnost politických stran a hnutí ustavit orgány strany či hnutí (včetně statutárního orgánu) nejpozději do 6 měsíců od vzniku strany či hnutí. Nejsou-li v této lhůtě orgány ustaveny, dá Ministerstvo vnitra podnět k návrhu na pozastavení činnosti strany či hnutí. Do rejstříku stran a hnutí se zapisuje mj. jméno, příjmení, datum narození a adresa místa pobytu osob, které jsou statutárním orgánem strany či hnutí nebo jeho členy, s uvedením způsobu, jakým jednají jménem strany či hnutí [§ 9 odst. 3 písm. b) zákona o politických stranách]. Tyto údaje je politická strana povinna písemně oznámit Ministerstvu vnitra do 15 dnů ode dne, kdy bylo příslušným orgánem strany či hnutí ve věci rozhodnuto. Oznámení musí být doloženo usnesením těchto orgánů (§ 10 zákona o politických stranách).

[8] Nesplnění povinnosti stanovené v § 6 odst. 5 zákona o politických stranách za použití § 10 a § 9 odst. 3 písm. b) téhož zákona představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může rozhodnout o rozpuštění politické strany nebo hnutí (viz rozsudek NSS ze dne 9. 12. 2010, čj. Pst 12/2009 - 32, věc *Občansko demokratické sdružení Zlín*).

[9] Dle § 18 odst. 1 zákona o politických stranách je politická strana povinna předložit každoročně do 1. dubna Poslanecké sněmovně k informaci výroční finanční zprávu v členění konkretizovaném pod body a) až e) tohoto ustanovení.

[10] Podle § 14 odst. 1 zákona může být činnost strany a hnutí rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže je v rozporu s § 1 až 5, § 6 odst. 5 a § 17 až 19 nebo se stanovami. Při pozastavení činnosti může politická strana či hnutí činit pouze úkony zaměřené na odstranění stavu, který byl důvodem k rozhodnutí soudu o pozastavení její činnosti, a to nejdéle po dobu jednoho roku. Pokud i po pozastavení činnosti politické straně nadále trvají skutečnosti, pro které byla činnost strany pozastavena, podají příslušné orgány žalobu ve správním soudnictví na rozpuštění strany (§ 14 odst. 2 zákona o politických stranách). Podle § 13 odst. 6 zákona o politických stranách platí, že strana a hnutí mohou být zrušeny rozhodnutím soudu o jejich rozpuštění, jestliže je jejich činnost v rozporu s § 1 až § 5 zákona o politických stranách nebo jestliže i po uplynutí lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o pozastavení činnosti strany nebo hnutí trvají skutečnosti, pro které byla jejich činnost pozastavena. V rozhodnutí

o rozpuštění strany a hnutí určí soud současně likvidátora, kterým nesmí být osoba, jež byla členem této strany a hnutí.

[11] Z obsahu spisu soud konstatuje zejména následující skutečnosti. Z cit. rozsudku čj. Pst 19/2013 - 24 plyne, že odpůrkyně nesplnila svoji povinnost oznámit Ministerstvu vnitra údaje uvedené v § 9 odst. 3 písm. b) zákona o politických stranách, tzn. údaje týkající se osob, které jsou statutárním orgánem odpůrkyně. Odpůrkyně tak neučinila ani na výzvu Ministerstva vnitra, ani v návaznosti na doručení návrhu na pozastavení její činnosti ze strany Nejvyššího správního soudu. Proto soud pozastavil činnost odpůrkyně, přičemž výslovně uvedl, že pokud nedojde k nápravě vadného stavu ve stanovené lhůtě, bude následně podán návrh na její rozpuštění. Z výpisu z rejstříku politických stran a hnutí [dostupný online na stránkách Ministerstva vnitra; viz: <http://aplikace.mvcr.cz/seznam-politickyh-stran/>] vyplývá, že odpůrkyně Ministerstvu vnitra neoznámila údaje týkající se osob, které jsou jejím statutárním orgánem či členy statutárního orgánu; příslušná kolonka výpisu je prázdná.

[12] Dále z obsahu spisu soud konstatuje, že odpůrkyně nepředložila výroční finanční zprávu za roky 2012 a 2013. Soud si za účelem zjištění aktuálního skutkového stavu vyžádal vyjádření Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, zda v mezidobí od podání návrhu odpůrkyně splnila svou zákonnou povinnost a předložila alespoň dodatečně Poslanecké sněmovně výroční finanční zprávy v podobě vyžadované zákonem o politických stranách. Podle vyjádření tajemnice kontrolního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ze dne 21. 1. 2015 nepředložila odpůrkyně výroční finanční zprávy za roky 2012 a 2013 ani do 21. 1. 2015.

[13] Z listinných důkazů obsažených ve spisu tedy vyplývá, že odpůrkyně nesplnila shora popsané povinnosti. Tento nedostatek nenapravila ani do doby rozhodnutí soudu.

[14] Nejvyšší správní soud při hodnocení projednávané věci vycházel zejména z následujících úvah.

[15] Z ústavně právního hlediska je především nutno konstatovat, že politické strany představují státem privilegované korporace soukromého práva, nezbytné v reprezentativní formě vlády, jejichž základní funkcí je vytvářet svorník mezi státem a společností tím, že aktivizují a zapojují občany do správy veřejných záležitostí. V tomto směru soud plynule navazuje na judikaturu Ústavního soudu [viz zejména nálezy ze dne 18. 10. 1995, sp. zn. Pl. ÚS 26/94 (N 62/4 SbNU 113; 296/1995 Sb.)]. Toto jejich vymezení bezprostředně vyplývá především z čl. 5 Ústavy a z čl. 20 a 22 Listiny základních práv a svobod.

[16] Rovněž politické strany, stejně jako ostatní korporace soukromého práva, které jsou právníckými osobami, musí ustavit své statutární orgány. Zákon o politických stranách stanoví pro ustavení statutárních orgánů přiměřeně dlouhou lhůtu (6 měsíců). Bezprostředně poté (nejpozději do 15 dnů) musí politická strana oznámit Ministerstvu vnitra údaje týkající se osob, které jsou statutárním orgánem či jeho členy, v rozsahu, v jakém se tyto údaje zapisují do rejstříku stran a hnutí. Jedná se o významnou povinnost politické strany, neboť právě prostřednictvím statutárního orgánu jedná politická strana navenek (§ 161 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník). Politická strana, která ve stanovené lhůtě svůj statutární orgán neustaví, nejen že paralyzuje svoji „akceschopnost“ tím, že zde není žádná osoba oprávněná ze zákona jednat její jménem, ale rovněž to činí její počínání značně netransparentní. Právě transparentnost činnosti politické strany či hnutí je jednou ze základních hodnot a současně předpokladem svobodné soutěže politických stran a férového politického boje.

[17] Předchozí pozastavení činnosti odpůrkyně bylo třeba vnímat jako poslední výzvu ze strany státu k odstranění zjištěných nedostatků, po které teprve může následovat rozpuštění dané politické strany či hnutí. Touto poslední výzvou byl pro odpůrkyni rozsudek NSS ze dne 30. 4. 2013, čj. Pst 19/2013 - 24, který nabyl právní moci dne 16. 5. 2013 a jímž byla odpůrkyni pozastavena činnost. Teprve v případě, že dotčená politická strana či hnutí na tuto poslední výzvu ve stanovené lhůtě nereaguje, připadá v úvahu druhý krok, tj. rozpuštění politické strany či hnutí. To je právě případ odpůrkyně, která závadný stav, pro nějž jí byla pozastavena činnost, dosud neodstranila, ačkoliv od té doby uplynulo již více než dvacet měsíců. Soud dal odpůrkyni dostatečně dlouhou lhůtu, aby se mohla k tvrzením obsaženým v návrhu vyjádřit (zejména tedy doložit, že v mezidobí došlo k ustavení statutárního orgánu), nicméně odpůrkyně svého práva nevyužila, tvrzení navrhovatelky nikterak nezpochybnila. Jakkoliv se soud brání přepjatému formalismu při rozhodování o tom, zda politické strany a hnutí splnily své povinnosti vyplývající ze zákona o politických stranách, nepochyboval o důvodnosti nyní podaného návrhu. Nedostatek ustanovení orgánů odpůrkyně totiž zpochybňuje to, že by odpůrkyně vůbec začala vyvíjet jakoukoliv faktickou veřejným právem aprobovanou činnost. Činnost přípravného výboru byla přitom omezena pouze na úkony vztahující se ke vzniku odpůrkyně (§ 6 odst. 2 zákona o politických stranách).

[18] Na základě výše uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že podaný návrh je důvodný. Odpůrkyně skutečně nesplnila zákonem uložené povinnosti, dosud neustavila svůj statutární orgán, a ani neoznámila Ministerstvu vnitra údaje týkající se osob, které jsou statutárním orgánem či jeho členy. Odpůrkyně tedy neodstranila stav, pro který byla její činnost pozastavena. Neučinila tak ani v době rozhodování soudem. Odpůrkyně proto nesplnila povinnost uloženou v § 6 odst. 5 ve spojení s § 10 zákona o politických stranách, přičemž nesplnění této povinnosti představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může být rozhodnuto o pozastavení činnosti politické strany a následně v souladu s § 13 odst. 6 uvedeného zákona i o jejím rozpuštění.

[19] Znak opakovaného porušování zákonů ze strany odpůrkyně je naplněn i tím, že dosud nepředložila Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR výroční finanční zprávy za roky 2012 až 2013 (viz bod [12] shora). Tím porušila svou povinnost danou § 18 odst. 1 zákona o politických stranách. Opakované porušení této zákonné povinnosti může samo o sebe též vést k pozastavení a posléze rozpuštění politické strany nebo politického hnutí [viz např. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, čj. Pst 5/2003 - 43, č. 299/2004 Sb. NSS, věc *Republikánská unie*; srov. také pozdější rozsudky NSS ze dne 17. 8. 2011, čj. Pst 25/2011 - 37, věc *Agrární strana* nebo ze dne 16. 5. 2013, čj. Pst 1/2013 - 50, věc „*Mírové hnutí 2007*“].

[20] S ohledem na shora uvedené skutečnosti dospěl soud k závěru, že návrh je důvodný, a proto rozhodl o rozpuštění odpůrkyně.

[21] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Odpůrkyně, která nebyla v tomto řízení úspěšná, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Navrhovatelce, která v řízení úspěšná byla, nevznikly v souvislosti s řízením před soudem náklady převyšující rámec její běžné činnosti, a proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[22] Podle § 13 odst. 6 zákona o politických stranách určil soud likvidátorem odpůrkyně Mgr. Radslava Janečka, advokáta se sídlem Bubeníčkova 44, Brno, který s tímto určením souhlasí.

Likvidátor bude postupovat přiměřeně podle předpisů o likvidaci majetku a závazků obchodních společností (§ 12 odst. 4 zákona o politických stranách).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky podle soudního řádu správního přípustné.

Politická strana **j e o p r á v n ě n a** podat návrh podle článku 87 odst. 1 písm. j) Ústavy, jestliže tvrdí, že rozhodnutí o jejím rozpuštění není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony. Návrh lze podat ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k Ústavnímu soudu, podání návrhu má odkladný účinek (§ 73 odst. 1, 2; § 79 odst. 1 věta druhá zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů).

V Brně dne 22. ledna 2015

JUDr. Jan Passer
předseda senátu